

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 4.5.2010
KOM(2010)203 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET**

**OM GENNEMFØRELSEN AF RETNINGSLINJERNE FOR TRANSEUROPÆISKE
NET PÅ ENERGIOMRÅDET I PERIODEN 2007-2009**

**i medfør af forordning (EF) nr. 680/2007, artikel 17,
samt beslutning 1364/2006/EF, artikel 9, stk. 2, og artikel 15**

SEK(2010)505 final

DA

DA

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET**

**OM GENNEMFØRELSEN AF RETNINGSLINJERNE FOR TRANSEUROPÆISKE
NET PÅ ENERGIOMRÅDET I PERIODEN 2007-2009**

**i medfør af forordning (EF) nr. 680/2007, artikel 17,
samt beslutning 1364/2006/EF, artikel 9, stk. 2, og artikel 15**

1. RAMMERNE FOR ENERGIPOLITIKKEN

Europas fremtidige økonomiske vækst og stabilitet afhænger af rettidige og tilstrækkelige investeringer i energiinfrastrukturen. I 1996 var etableringen af de transeuropæiske energinet (TEN-E) et led i EU's bestræbelser på at udbygge det indre marked. Deres formål var at give en mere politisk impuls til investeringerne i energiinfrastruktur. Der fokuseredes på gennemførlighedsfasen i projekter for gas- og elnet, som bidrager til det indre markeds funktionsevne, og særlig på grænseoverskridende projekter. Dengang havde EU ikke noget energipolitisk mandat og ikke noget indre energimarked. Statsdrevne nationale selskaber forvaltede investeringerne i energinet, og det bestemmende mål var forsyningssikkerhed.

Ved senere revisioner blev bæredygtigheds- og forsyningssikkerhedskriterier indarbejdet i TEN-E. Antagelsen var generelt, at det ikke ville være nødvendigt for EU at intervenere i gennemførelsesfasen af sådanne projekter, da forretningsmæssige interesser ville drive projekterne frem. Derfor var TEN-E-budgettet meget lille - cirka 22 mio. EUR om året i den aktuelle rapporteringsperiode.

I denne rapport sammenfattes de resultater, TEN-E har opnået i perioden 2007-2009 med at hjælpe Europas energiindustri til at udarbejde og gennemføre strategiske projekter for energinet. Rapporteringsperioden henhører under de TEN-E-retningslinjer¹, der blev vedtaget i september 2006 til afløsning af dem fra 1996² og 2003³. De nye retningslinjer gennemgik de politiske målsætninger og indførte en række nye begreber og værktøjer som f.eks. forskellige prioriteringsniveauer og europæiske koordinatore med det mål at sikre en mere målrettet tilgang til projektgennemførelsen og en bedre samordning mellem medlemsstaterne langs de tværnationale korridorer. Rapporten bestræber sig også på at vurdere, hvor TEN-E har haft positive virkninger, og hvilke svagheder programmet har lidt af.

Nærmere oplysninger om projekterne af europæisk interesse og de prioriterede projekter fremgår af bilaget⁴. Bilaget indeholder en sammenfattende beskrivelse af

---

¹ Beslutning 1364/2006/EF.
² Beslutning 96/391/EF.
³ Beslutning 1229/2003/EF.
⁴ SEK(2010) xxx.

projekterne, deres gennemførelse og finansieringskilder i perioden 2007-2009. Desuden går det nærmere ind i en vurdering af de problemer, der er opstået under gennemførelsen.

Rammerne for EU's energipolitik har ændret sig grundlæggende i rapporteringsperioden. Der er vedtaget dels ambitiøse energi- og klimamål (20/20/20-målene), dels en tredje lovpakke om det indre energimarked. Disse mål indgår nu i den nye EU 2020-strategi⁵, som Kommissionen søsatte i marts 2010. I samme periode har EU været ramt af den største økonomiske krise i sin historie. Dertil kommer, at energiforsyningernes geopolitiske aspekter har ændret sig med Kinas og andre nye vækstlandes fremkomst som storimportører af energi.

Denne rapport sætter fokus på energiinfrastrukturens betydning for EU's generelle energipolitiske mål og for realiseringen af 20/20/20-målene. Den leverer materiale til forberedelsen af det forslag til et nyt EU-instrument for energisikkerhed og -infrastruktur, som Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at fremsætte på sit marts møde i 2009⁶, og som Kommissionen havde lagt op til i meddelelsen om den anden strategiske energiredagelse (2008)⁷ og i grønbogen om energinet (2008)⁸.

2. STATUS FOR GENNEMFØRELSEN AF TEN-E-PROJEKTERNE

TEN-E-politikken er udviklet og formet i 1990'erne med vedtagelsen af en serie TEN-E-retningslinjer og den dertil hørende finansieringsforordning. TEN-E-politikens nuværende mål er 1) at støtte færdiggørelsen af EU's indre energimarked, 2) at bryde isolationen af mindre gunstigt stillede områder og ømråder, 3) at sikre og sprede EU's energiforsyninger, bl.a. ved samarbejde med tredjelande, og 4) at bidrage til bæredygtig udvikling og miljøbeskyttelse. Den nuværende TEN-E-politik omfatter transmissionsnet for elektricitet, gas og olefiner.

De retningslinjer for transeuropæiske energinet, der blev indført i 2006, opregnede projekter, som EU kan medfinansiere ud fra ovennævnte mål og kriterier. I alt er der cirka 550 TEN-E-projekter, der er rangordnet i tre kategorier efter, hvor stor betydning de anses for at have på europæisk plan.

Projekter af europæisk interesse er grænseoverskridende eller har stor betydning for kapaciteten på tværs af grænserne. De har førstehjælp til finansiering fra EU's TEN-E-budget.

9 af de 32 elektricitets- og 10 gasprojekter af europæisk interesse er gennemført, fem i elsektoren og 4 i gassektoren. Dertil kommer 12 projekter, som har været under udførelse siden 2007, heraf ni i el- og tre i gassektoren. Kun ganske få af projekterne af europæisk interesse er kommet ud for alvorlige forsinkelser, herunder Yamal (undersøgelsesfasen endnu ikke indledt) og sammenkøblingsplanen for Østersø-

---

⁵ Europa 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, 3. marts 2010.

⁶ Det Europæiske Råd i Bruxelles, 19.-20. marts 2009, formandskabets konklusioner 7880/1/09.

⁷ KOM(2008) 781.

⁸ KOM(2008) 782.

landene ('Baltic Interconnector', anlægsarbejderne suspenderet selvom de påkrævede tilladelser er udstedt). Et projekt er opgivet (Stupava (SK) - sydøstlige Wien (AT)).

De prioriterede projekter har betydelige virkninger for det indre markeds funktionsevne, for anvendelsen af vedvarende energikilder og/eller for forsynings-sikkerheden. Projekterne udvælges blandt projekterne af fælles interesse og har andenprioritet til finansieringsstøtte fra EU.

Af el- og gasprojekter er der her henholdsvis cirka 140 og cirka 100. 21 er afsluttet mellem 2007 og 2009, henholdsvis 9 og 12 i el- og gassektoren. 46 projekter er under udførelse i dag - deraf 33 i elsektoren og 13 i gassektoren.

Projekter af fælles interesse opfylder de mål og prioriteter, der er fastlagt i retningslinjerne og forekommer økonomisk levedygtige vurderet ud fra en cost-benefit-analyse, der inddrager miljø, forsynings-sikkerhed og geografisk samhørighed. Retningslinjerne opregner 164 elprojekter og 122 gasprojekter af fælles interesse.

Flere af projekterne i disse tre kategorier er blevet omdefineret i rapporteringsperioden som følge af ændringer i markedsefterspørgslen eller vanskeligheder med gennemførelsen. Det betyder, at der er brug for en mere smidig definition af TEN-E-projekterne, så man kan reagere bedre på behovene for netudbygning.

TEN-E har været mest effektiv for de projekter, der fik førsteprioritet til finansiering, dvs. projekterne af europæisk interesse, og som der var stor politisk opbakning til og forretningsmæssigt potentiale i. Der er brug for at indsnævre TEN-E's fokus til et begrænset antal strategiske projekter, der klart viser den europæiske prioritering. Samtidig bør projekterne defineres smidigt, så det bliver lettere at reagere på markedsudviklingen.

3. FINANSIERING AF TEN-E-INFRASTRUKTUR

I EU finansieres energiinfrastrukturen hovedsagelig ved brugerbetaling via transmissionssystemoperatørernes (TSO'ernes) tariffer. TSO'ernes egne ressourcer dækker fra cirka 20 % til 100 % af det samlede investeringsbeløb, afhængigt af hvor stor den samlede investering er. Resten dækkes typisk ved lån fra internationale finansieringsinstitutter eller forretningsbanker. Sommetider indskydes der supplerende kapital i kraft af partnerskaber med andre selskaber i gas- og elsektoren end TSO'er. Medlemsstaterne bidrager i de fleste tilfælde ikke direkte til finansieringen af TEN-E-projekter, da disse i reglen iværksættes og finansieres af TSO'erne.

Den EU-finansierede støtte til TEN-E-projekterne foregår gennem forskellige instrumenter:

- **Finansieringsforordningen for TEN⁹**, der blev revideret i juni 2007, supplerer retningslinjerne for TEN-E. Finansieringsprogrammet for TEN-E har et budget på 155 mio. EUR i perioden 2007-2013, deraf cirka 70 mio. EUR i perioden 2007-

---

⁹ Forordning (EF) nr. 680/2007.

2009. Selvom den højeste tilskudssats er 50 % til undersøgelser og 10 % til de støtteberettigede anlægsomkostninger, udgør støtten sjældent over 0,01-1 % af de samlede investeringsomkostninger ved et projekt.

- **Den Europæiske Investeringsbank** spiller en vigtig rolle for gennemførelsen af TEN-E-projekterne. I 2007-2009 beløb finansieringsrammerne sig til 2 561 mio. EUR og 3 407 mio. EUR til hhv. gas- og elektricitetsprojekter.
- Efterhånden som erkendelsen af energiinfrastrukturprojekternes samfundsmæssige og økonomiske betydning er slået igennem, er de også blevet prioriteret højere i EU's andre finansieringskilder, herunder **strukturfondene, finansieringsinstrumenterne for kandidatlandene (IPA) og naboskabspolitikken (ENPI¹⁰/NIF¹¹) samt FTU-rammeprogrammet**. Disse programmer har et væsentligt større budget end TEN-E til energirelaterede foranstaltninger. I absolutte tal er beløbene dog stadig små undtagen for strukturfondene, som har støttet TEN-E-projekter med næsten 700 mio. EUR.
- I 2009 vedtog Rådet en særbevilling på 3,98 mia. EUR til energiinfrastruktur og -teknologi i **det europæiske genopretningsprogram for energiområdet**. Krisen i 2009 ramte de forretningsmæssige infrastrukturprojekter hårdt. Disse midler var rettet mod projekter, hvor forsinkelser, der skyldtes tilbagebetaling af kreditter, ikke blot ville skade EU's forsyningssikkerhed og dermed den fremtidige økonomiske vækst, men også få alvorlige virkninger for beskæftigelsen og kompetencerne i energi- og anlægssektoren og dermed hæmme indførelsen af teknologi for vedvarende og CO₂-fattig energi i energinettene. En stor del af finansieringen fra genopretningsprogrammet vil gå til projekter, der er TEN-E-prioriteter.

TEN-E-budgettet udnyttes mere effektivt gennem øget koordination med andre aktiviteter og instrumenter på området energiinfrastruktur i EU. Der er muligheder for at strukturere samordningen, også med nationale foranstaltninger, bedre og dermed styrke synergivirkningerne og forbedre resultaterne, ikke blot finansielt, men også i form af bedre overordnet sammenhæng mellem EU's foranstaltninger og politikker. Der er behov for mere samordning mellem TEN-E og IPA/ENPI-instrumenterne, så der kan opstå flere muligheder for net- og markedsintegration, og så der kan blive taget bedre hensyn til emner som udbygningen med intelligente net og til bedre samkøringsforbindelser mellem de nye medlemsstater (strukturfondene og EIB) og tredjelande (IPA, ENPI/NIF). TEN-E kunne få betydeligt større effekt med sådanne forbedringer.

4. FORØGELSE AF DEN POLITISKE VIRKNING

Retningslinjerne fra 2006 gentog de gamle mål for TEN-E, nemlig at fremme den effektive gennemførelse og udvikling af det indre energimarked og at bringe de mindre gunstigt stillede områder og ømråder ud af deres isolation. De lagde også

¹⁰ Det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument.

¹¹ Naboskabsinvesteringsfaciliteten.

fornyset vægt på nødvendigheden af at styrke energiforsynings sikkerheden og bekræftede det nye mål om at bidrage til bæredygtig udvikling og miljøbeskyttelse.

TEN-E-programmet har i rapportperioden bidraget positivt til det indre energi-markeds udvikling og funktionsevne. De elleve afsluttede grænseoverskridende elprojekter, som TEN-E-politikken har fremskyndet, har muliggjort mere handel med energi og større konkurrence, hvad der har bidraget til konvergens mellem de gennemsnitlige energipriser og stimuleret integrationen af markedet og dermed udviklingen af et reelt indre marked for energi.

Den øgede transmissionskapacitet i og mellem medlemsstaterne og de tre LNG-terminaler og gaslagerprojekter har også forbedret forsynings sikkerheden, både for elektricitet og gas. I denne forbindelse har TEN-E bidraget til større spredning af gasforsyningskilderne. Først med genopretningsprogrammet er det dog blevet muligt at investere væsentligt i teknikken til tovejstransport af gas ("tilbagestrømning") for nye og/eller eksisterende gasforbindelser og øge forsynings sikkerheden på den måde.

Der er gjort mere beskedne fremskridt mod målet om at bryde isolationen af udkantsområder og øer. Fire af ni projekter er under gennemførelse. Usikkerheden om den fremtidige sammensætning af elproduktionen (importeret gas eller vedvarende energi) er en bremse for infrastrukturudbygningen på isolerede markeder.

I de senere år er TEN-E-rammen blevet styrket ved udvidelse af formålet til ud over sammenknytning af markeder også at omfatte forsynings sikkerhed og -spredning samt bæredygtighedsmål. Men programmets resultater nås stadig mest effektivt, når det gælder store samkøringslinjer, som i vid udstrækning drives frem af udbuddet. TEN-E har haft færre relevante virkninger, hvad angår den senere tids udfordringer for de strategiske mål for EU's energipolitik.

5. STYRKET SAMARBEJDE OG SAMORDNING

Retningslinjerne skabte en fastere ramme for et tættere samarbejde, bl.a. ved bedre informationsudveksling og samordning mellem medlemsstaterne. I rapportperioden blev TEN-E for første gang benyttet til at udpege europæiske koordinatore, og i september 2007 blev der udpeget fire koordinatore for fire år¹².

Koordinatorernes opgave var at formidle løsninger på praktiske problemer, der sinkede de strategiske grænseoverskridende projekter. To år senere har to af koordinatorene løst deres opgave med held. De to andre er stadig i gang. Størst effekt har koordinatorenes indsats haft, når de har kunnet føre medlemsstaterne sammen på højeste plan for at rydde politiske eller administrative problemer af vejen. Resultaterne er muliggjort af koordinatorenes upartiskhed, klare mandat, stramme tidsplan og tætte samspil med Kommissionen og medlemsstaterne på højeste niveau. En ulempe ligger i risikoen for uklarhed i rollefordeling mellem koordinatorene og

---

¹² Mario Monti, Josiaz van Aartsen, Georg Wilhelm Adamowitsch og Władysław Mielczarski. Se årsrapporter og andre relevante dokumenter fra de europæiske koordinatore på: http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/tent_e/coordinators_en.htm.

Kommissionen, især hvis deres mandat omfatter projekter, der rækker ud over EU's grænser.

Sideløbende har Kommissionen spillet en aktiv rolle med at føre relevante interesser sammen for at opbygge enighed om vejen frem for politisk følsomme og komplekse regionale projekter. Her er der navnlig tale om planen for sammenkobling af Østersølandenes energimarked (BEMIP), den sydlige gaskorridor inklusive Nabucco og støtten til regionale initiativer som Det Pentalaterale Energiforum (gas og elektricitet) og det nye syvkantssamarbejde på elområdet ("Heptalateral Forum"), som Tyskland og Polen nu har sat sig i spidsen for.

Samordningen mellem medlemsstater og nationale myndigheder har fået øget betydning, efterhånden som indsatsen for at klargøre et fuldt sammenkøbt europæisk el- og gasnet tager til i intensitet.

De europæiske koordinators indgriben har afhjulpet nogle af svaghederne i de nuværende TEN-E-rammer. Deres indsats har ført til væsentlige fremskridt med de pågældende projekter, især hvor projekterne har stået over for klart definerede hindringer og involverer et mindre antal lande og selskaber.

Kommissionens indsats for at lette gennemførelsen af komplekse regionale projekter, der involverer adskillige lande og selskaber og kræver en tværsektoriel arbejdsmåde, har vist sig uundværlig.

6. GODKENDELSESPROCEDURER

Næsten alle TEN-E-projekter støder pr. definition på hindringer under gennemførelsen. Hindringerne har som regel med finansielle og tekniske begrænsninger at gøre, og det er især den valgte linjeføring og de juridiske og politiske rammer, der ofte giver problemer. Men en af de største hindringer har med godkendelsesprocedurerne at gøre. Det problem giver TEN-E ingen beføjelser til at løse.

TEN-E-retningslinjerne kræver, at medlemsstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at mindske forsinkelserne (især for projekter af europæisk interesse) uden at forsømme miljøprocedurerne. Det gælder også for involverede tredjelande i henhold til energichartertraktaten. Men det er et stigende problem, at godkendelsesprocedurerne kan tage uforudsigeligt lang tid, sommetider flere år eller endda årtier. I landdistrikter forværres dette problem sommetider af miljøkrav og modstand i befolkningen mod store anlægsarbejder. I langdistanceprojekter – og det er TEN-E-projekterne tit – hænder det, at problemerne skal ganges med antallet af kommuner, regioner og lande, projektet passerer igennem.

De fleste, hvis ikke alle, medlemsstater er klar over dette problem, og nogle er begyndt at løse dem med nye nationale retsakter, der sigter mod at fremskynde eller forenkle godkendelsesprocedurerne. Denne lovgivning er meget ny, og derfor er dens sårbarhed over for søgsmål og andre praktiske problemer endnu ikke afprøvet.

For at sikre den nødvendige opbakning på nationalt plan har nogle medlemsstater mulighed for at udnævne visse projekter til projekter af national interesse. Det kan

hindre forsinkelser i godkendelsesprocessen og fremskynde gennemførelsen af infrastrukturprojekter.

Men det er ikke alle medlemsstater, der har taget dette skridt, og ofte koordineres grænseoverskridende projekter ikke på et bredere regionalt eller europæisk plan. Dertil kommer, at TEN-E-retningslinjerne ikke omfatter nogen mekanisme, der kan sikre overensstemmelse mellem den europæiske og den nationale prioritering af energiinfrastrukturen.

Der er tydeligvis behov for at strømlinje planlægnings- og godkendelsesprocedurerne for projekter, der strækker sig gennem flere retsområder. I de sidste to år er der gjort visse fremskridt med at forenkle godkendelsesprocedurerne for større energiinfrastrukturprojekter i medlemsstaterne. Men der er behov for en indsats på EU-plan for at sikre større samordning og sammenhæng.

7. KONKLUSIONER OG PERSPEKTIVER

TEN-E har bidraget positivt til de udvalgte projekter ved at gøre dem politisk synlige og hjælpe med til at mobilisere midler fra finansmarkedet. TEN-E-etiketten på de projekter, der har størst europæisk interesse, og udpegelsen af europæiske koordinatore har virket befordrende for disse resultater.

Men rammerne om EU's energipolitik har gennemgået dramatiske ændringer i de senere år, og det kalder på en grundig genovervejelse af både konceptet for og rationale bag TEN-E-rammen. Allerede i 2008 undersøgte Europa-Kommissionens grønne bog om energinet TEN-E's egnethed som middel til at nå 20/20/20-målene og målene for forsyningssikkerhed. Grønnebogen pegede på, at der var behov for et nyt instrument til at håndtere de stadig større udfordringer for investeringerne i energinet og forsyningssikkerhed i EU. Det Europæiske Råd tilsluttede sig disse konklusioner i marts 2009. Den foreliggende rapport underbygger disse argumenter yderligere. Den er også sammenfaldende med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i marts 2009, hvor Kommissionen opfordres til at tilrettelægge et nyt instrument for energiforsyningssikkerhed og -infrastruktur.

Den **energipolitik for EU**¹³, som der blev opnået enighed om i 2007, indeholder ambitiøse og bindende mål for både drivhusgasudledninger¹⁴ og energi fra vedvarende energikilder¹⁵. Formålene er at bekæmpe klimaforandringerne, forbedre konkurrenceevnen og sikre energiforsyningerne til de europæiske forbrugere. Hvis disse mål skal opfyldes, skal energiinfrastrukturen udvikles med det formål at integrere de vedvarende energikilder i nettet, mindske de større teknologiske risici, der er forbundet med CO₂-fattig teknologi, integrere de europæiske energimarkeder og sikre energiforsyningerne.

---

¹³ KOM(2007) 1, som Rådet tilsluttede sig i forårskonklusionerne fra 2007.

¹⁴ Direktiv 2009/29/EF om ændring af direktiv 2003/87/EF med henblik på at forbedre og udvide ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet, beslutning nr. 406/2009/EF om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020.

¹⁵ Direktiv 2009/28/EF om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder ("direktivet om vedvarende energikilder").

Lovgrundlaget for gas- og elinfrastrukturen har undergået en kraftig udvikling: den **3. lovpakke om det indre energimarked**¹⁶ blev vedtaget i sommeren 2009 og er nu under gennemførelse. Den stiller nye virkemidler til rådighed for samarbejdet mellem transmissionssystemoperatørerne og myndighederne. Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder begynder at fungere i 2011 og har til formål at sikre samordning af regler om adgang til nettene og investeringer over grænserne. Det europæiske net af transmissionssystemoperatører på gasområdet (ENTSO-G) og på elområdet (ENTSO-E) har til opgave at integrere markedet i praksis ved at anlægge en europæisk vinkel på spørgsmål om netadgang og netinvesteringer. Blandt deres hovedopgaver er at udarbejde en tiårsplan for netudviklingen, som der forelå et første udkast til for gas i december 2009 og for el i marts 2010.

Som opfølgning på den anden strategiske energiredegørelse fra november 2008 og efter opfordringer fra Rådet og Parlamentet samt yderligere tilskyndet af gaskrisen i januar 2009 foreslog Europa-Kommissionen i juli 2009 en ny **forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden**. Forordningen lægger hovedvægten på det indre marked som den bedste garanti for forsyningsikkerheden, men den fastsætter også fælles standarder for forsyningsikkerhed - infrastrukturstandard (N-1) og forsyningsstandarder for beskyttede kunder. Den kræver også, at det senest to år efter ikrafttrædelsen skal være muligt at pumpe gas i begge retninger i alle sammenkoblingsledninger (med enkelte undtagelser).

For at stimulere den økonomiske genrejsning er der over **det europæiske genopretningsprogram for energiområdet** bevilget næsten 4 mia. EUR, der skal få private midler på banen til finansiering af gas- og elinfrastruktur, havbaseret vindkraft og projekter for CO₂-opfangning og lagring. Dette program har på nyttig vis demonstreret udbyttet af større samarbejde mellem medlemsstaterne og strategisk inddragelse på højt niveau.

På denne baggrund er TEN-E's svagheder kommet klart for dagen i 2007-2009. Programmet har reageret for langsomt på de senere års store udfordringer og ruster os ikke godt til at tage de voksende udfordringer op, som ambitionerne for 2020 og 2050 vil stille os over for.

De nye vilkår for energipolitikken er en udfordring for TEN-E, som hverken har ressourcerne eller smidigheden til yde et fuldgyldigt bidrag til gennemførelsen af de ambitiøse energi- og klimamålsætninger. I løbet af 2010 vil Kommissionen undersøge behovet for et nyt instrument, der til fulde afspejler infrastrukturens betydning for realiseringen af de politiske mål.

Konklusionerne i denne rapport udpeger følgende hovedopgaver, der vil blive uddybet og analyseret yderligere i den kommende revision af TEN-E og den konsekvensanalyse, der udarbejdes i den anledning.

For det første **må de strategiske hovedopgaver for udbygningen af EU's energiinfrastruktur defineres bedre**. Energinettene må moderniseres, så EU kan opfylde sine energipolitiske mål, herunder 20/20/20-målene. Nettet skal i højere

---

¹⁶ Direktiv 2009/72 og 73/EF, forordning (EF) 713, 714 og 715/2009.

grad bringes til at dække hele Europa for at gøre det muligt at udbygge det indre energimarked og bringe det til at fungere efter hensigten og for at øge forsyningsikkerheden, men også for at give mulighed for at tage ny teknologi i brug. Nette skal desuden gøre smidigere, så de giver mulighed for en mangfoldighed af forskelligartede vedvarende energikilder og mere decentral elproduktion. De skal have indbygget intelligent efterspørgselsteknologi og sigte mod idéen om et EU-dækkende "supernet" for elektricitet og gas, men også mod opbygning af net for opfangning og lagring af CO₂ (CCS). Infrastrukturens forbindelser udadtil og spredningen af forsyningskilder og -veje skal også tages op til overvejelse, især for gas, men muligvis også for olie.

For det andet er der **behov for en ny måde at definere projekter på**. Den nuværende kategorisering er forvirrende og svigter, når det gælder om at få et klart overblik over målene. Måske vil Kommissionen gå videre med idéen fra den anden strategiske energirededgørelse, hvor flere projekter samles i et regionalt initiativ. Som eksempler på denne metode kan nævnes sydkorridoren for gasimport fra den kaspiske region eller sammenkoblingsplanen for Østersølandene. Der må tages en grundig politisk drøftelse for at afgøre, hvad de kommende hovedopgaver skal være for den europæiske infrastruktur.

For det tredje må **mulighederne for samarbejde mellem medlemsstaterne i de enkelte projekter udnyttes bedre**. Det gælder både på planlægningsniveauet og for den politiske samordning. Det er uholdbart, når projekter af europæisk interesse ikke prioriteres højt på nationalt plan, eller når disse projekter ikke støttes i lige grad af alle involverede medlemsstater. For at fremskynde gennemførelsen bør det undersøges, om der kan oprettes en enkelt (central) godkendelsesmyndighed i en medlemsstat, i det mindste for grænseoverskridende projekter.

For det fjerde må **en stærkere EU-strategi for infrastruktur tiltrække investeringer, der står mål med udfordringerne**. Den traditionelle fremgangsmåde i Europa er, at netinvesteringer finansieres over brugernes takstbetalinger. Det vil også være hovedprincippet i fremtiden. Men der kan være enkelte tilfælde, hvor vidtrækkende europæiske fordele og klart påviste markedssvigt, der hindrer investeringer, gør det berettiget at bruge offentlige midler. De nuværende finansieringsmuligheder under andre EU-instrumenter må udnyttes bedre og samordnes med den energipolitiske indsats.

Sideløbende med denne rapport fremlægger Kommissionen sine første overvejelser om den kommende energihandlingsplan, der som en af sine højest prioriterede opgaver bør have at udvikle en stærkere og mere smidig energiinfrastruktur, der er fuldt afstemt efter vor tids politiske udfordringer.